

Vnútorne predpisy
Univerzity Komenského v Bratislave,
Prírodovedeckej fakulty

Vnútorný predpis PriF UK č. 12/2020

Smernica dekana
Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

**Etický kódex
Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského
v Bratislave**

Ročník 2020

Dekan Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (ďalej len PriF UK) vydáva v nadväznosti na Etický kódex Univerzity Komenského v Bratislave ako aj platné právne predpisy UK a PriF UK tento Etický kódex PriF UK, ktorý špecificky nadväzuje a vychádza priamo z **Etického kódexu Univerzity Komenského v Bratislave**.

Preambula

PriF UK je jednou z fakúlt Univerzity Komenského v Bratislave ako verejnoprávnej a samosprávnej inštitúcie, ktorá ako najstaršia, najväčšia a najvýznamnejšia vzdelávacia a výskumná ustanovizeň Slovenskej republiky rozvíja a šíri vzdelanosť a vedecké poznanie.

Jedným zo základných cieľov PriF UK je prispievať k intelektuálnemu a etickému rozvoju študentov a otvárať nové horizonty vo vedeckom bádání i vo vzdelávaní. V súlade s týmto predsavzatím PriF UK rozvíja svoju identitu výskumno-vzdelávacej fakulty vysokej medzinárodnej úrovne, usiluje sa o vytvorenie optimálnych podmienok na vzdelávanie a pripravuje svojich absolventov tak, aby reprezentovali najvyšší stupeň osobnej a profesionálnej kvality a humanizmu. Zamestnanci a študenti PriF UK sú hrdými členmi akademickej obce UK, ctia si jej tradíciu, históriu a postavenie v slovenskom a európskom univerzitnom vzdelávacom priestore.

Na PriF UK sa trvale posilňuje integrita akademickeho prostredia, v ktorom sa rovnocenne a s úctou zaobchádza so všetkými osobami a rešpektujú sa základné práva a slobody všetkých a každého bez ohľadu na pracovné a funkčné zaradenie, pohlavie, etnický pôvod, vierovyznanie, študijný odbor, formu, metódu či stupeň štúdia.

PriF UK prijíma svoj etický kódex (ďalej len „Etický kódex PriF UK“), aby sa prihlásila k základným morálnym, humanitným a etickým hodnotám.

I. oddiel Základné ustanovenia

Čl. 1 Predmet úpravy a pôsobnosť Etického kódexu

- (1) Etický kódex PriF UK je vyjadrením morálnych hodnôt uplatňovaných v prostredí PriF UK. Stanovuje etické princípy a normy správania zamestnancov a študentov PriF UK s prihliadnutím na špecifiká ich postavenia. Etický kódex osobitne upravuje etické zásady uplatňované vo vzdelávacej a vedeckovýskumnej činnosti.
- (2) Etický kódex PriF UK je vo všetkých bodoch záväzný pre členov akademickej obce PriF UK a primerane sa vzťahuje na ďalších zamestnancov PriF UK.

Čl. 2 Všeobecné etické zásady

- (1) Členovia akademickej obce PriF UK sa zaväzujú dodržiavať všeobecne známe a rešpektované morálne zásady správania založené na ľudských právach a slušnom správaní sa. V duchu týchto ideových hodnôt sa členovia akademickej obce PriF UK riadia etickými princípmi, ktorými sú najmä čestnosť, zodpovednosť, slušnosť, poctivosť, spravodlivosť a pravdivosť, tolerancia, solidarita, ústretovosť, nediskriminácia.
- (2) Každý člen akademickej obce PriF UK svojim konaním najmä:
- a) prejavuje úctu voči každému človeku a rešpektuje základné ľudské práva a slobody;
 - b) netoleruje žiadne fyzické a psychické násilie, aktívne vystupuje proti zneužívaniu, ponižovaniu alebo šikanovaniu jednotlivcov alebo skupiny, odmieta diskrimináciu v akejkoľvek podobe;
 - c) vedome a aktívne participuje na vytváraní spoločenského dobra;
 - d) zachováva svoju osobnú morálnu bezúhonnosť, prejavuje pravdivosť vo svojich myšlienkach, slovách a skutkoch bez úmyslu uvádzať druhých ľudí do omylu;
 - e) je lojálny k univerzite, ctí a rešpektuje jej meno, históriu, tradície, hodnoty. Je si vedomý, že svojim vystupovaním reprezentuje UK a PriF UK navonok;
 - f) dôstojne komunikuje na všetkých úrovniach akademického života a vytvára atmosféru vzájomnej úcty, dôvery a spolupatričnosti; podporuje spoluprácu a iniciatívu;
 - g) ctí, rešpektuje a dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a vnútorné predpisy UK a PriF UK;
 - h) nesie právnu, profesionálnu a morálnu zodpovednosť za svoje konanie;
 - i) ctí a rešpektuje všetky formy vzdelávania, sebvzdelávania a vedeckovýskumnej činnosti na PriF UK;
 - j) rešpektuje špecifiká a jedinečnosť akademických práv, slobôd a hodnôt PriF UK, ctí a rešpektuje transparentnosť akademického života;
 - k) ctí a rešpektuje slobodu myslenia, slobodu slova a kritického myslenia, samostatného bádania, slobodnú výmenu názorov a informácií; odlišný názor uplatňuje korektne a konštruktívne;
 - l) ctí zásady kolegiality a akademickej spolupráce;
 - m) chráni informácie, ktoré súvisia s aktivitami PriF UK; takéto informácie používa len na pracovné účely, študijné účely a nie pre osobné ciele alebo ciele tretích osôb;

- n) nevyužíva svoje funkčné či pracovné postavenie v organizačnej štruktúre na osobný prospech, ani na prospech tretích osôb, ani na akúkoľvek formu korupcie a diskriminácie;
- o) dodržiava pravidlá politickej neutrality na akademickej pôde.

II. oddiel Etické zásady vo vzdelávacej činnosti

Čl. 3 Vysokoškolskí učitelia a výskumní pracovníci

- (1) Vysokoškolskí učitelia, výskumní pracovníci PriF UK zohrávajú kľúčovú úlohu v systéme kvalitného vzdelávania a tvorby nových vedeckých poznatkov. Výsledky ich práce, ich odborný a ľudský profil je príkladom pre mladú generáciu. Spoločnosť kladie na nich najvyššie intelektuálne a etické požiadavky.
- (2) PriF UK vyžaduje od svojich vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov:
 - a) excelentnosť a profesionalitu, t. j. vysokú úroveň vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti a výučby s cieľom poskytnúť študentom PriF UK vedenie vynikajúcimi odborníkmi;
 - b) morálnu integritu, t. j. vysokú úroveň osobnostných morálnych kvalít, ktoré sú predpokladom pre dodržiavanie odborných štandardov čestnosti, kompetentnosti a spravodlivosti a zároveň prirodzenej autority a dôstojnosti;
 - c) zodpovednosť, t. j. racionálne a všestranné zvažovanie následkov každej činnosti, ktoré má vo vzdelávaní, výskume a umeleckej činnosti mimoriadny význam;
 - d) dôstojnosť, t. j. úctu a rešpekt k ľuďom, k ich práci; zamestnanec pomáha vytvárať prostredie vzájomnej úprimnosti, úcty a tolerancie, napriek možným rozdielnym názorom či už v odbornej činnosti, alebo rozdielnym pohľadom na svet.
- (3) Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník na PriF UK v súlade so svojím pracovným zameraním najmä:
 - a) rešpektuje právo študenta na slobodný prístup ku vzdelaniu;
 - b) pristupuje k študentom a výučbe z aspektu tolerancie, úcty k človeku a rešpektu k slobode myslenia; so študentmi jedná čestne, spravodlivo a otvorene; svojím správaním je študentom príkladom;
 - c) nedopúšťa sa osobného ponižovania, nemorálneho správania a nátlaku;
 - d) nezneužíva učiteľskú autoritu a nevyžaduje od študentov vykonávanie činností, ktoré sú predmetom jeho vlastných povinností; neprivlastňuje si výsledky práce študenta;
 - e) rešpektuje a podporuje tvorivú prácu študentov vo vedeckovýskumnej činnosti;

- f) podporuje osobný rast študentov s cieľom vychovať ucelenú osobnosť tak z odborného, ako aj etického hľadiska;
- g) podporuje vedecký rast doktorandov a zabezpečuje ich prístup ku všetkým relevantným informáciám;
- h) podporuje antikorupčné správanie, nežiada a neprijíma od iných osôb materiálne ani iné výhody v súvislosti s výkonom svojej práce; odmieta dary od študenta, jeho rodičov či iných osôb, odmieta intervencie v prospech študenta;
- i) uplatňuje objektivnosť, nezaujatosť, spravodlivosť a transparentnosť pri hodnotení študijných výsledkov;
- j) neuplatňuje postoj falošnej kolegiality spočívajúci v tolerovaní prípadov porušovania všeobecných etických princípov a pravidiel tohto Etického kódexu PriF UK, iných vnútorných predpisov UK a PriF UK a všeobecne záväzných právnych predpisov;
- k) podporuje spoluprácu s domácimi i zahraničnými vzdelávateľmi, vedeckými a umeleckými inštitúciami so zámerom permanentného intelektuálneho rozvoja všetkých študentov a zamestnancov PriF UK.

III. oddiel Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti

Čl. 4 Základné etické zásady

- (1) Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník vníma a uskutočňuje vedeckú, výskumnú a vývojovú činnosť ako prostriedok k zvyšovaniu úrovne poznania spoločnosti ako celku a ako prostriedok k aktívnemu sebavzdelávaniu, ktorý vedie k skvalitneniu výučby študentov a mladých vedeckých pracovníkov.
- (2) Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník, ako aj študent (najmä) doktorandského štúdia:
 - a) rešpektuje hlavné zásady vedeckovýskumnej činnosti vrátane súladu s uznávanými kritériami vedeckosti;
 - b) ctí a rešpektuje pravidla objektivity výskumu a hľadania pravdy pri rešpektovaní špecifik v danom odbore;
 - c) je prístupný tímovej spolupráci a odbornej diskusii, komunikuje vecným a otvoreným spôsobom s korektnou argumentáciou, podporuje tvorivý dialóg;
 - d) neznevažuje vedecké postupy a rešpektuje iný vedecký názor, ako i pluralitu vedeckých a tvorivých disciplín;

- e) osobne zodpovedá za postupy, hodnovernosť, pôvodnosť a výsledky vo vedeckovýskumnej činnosti; odmieta nevedecké postupy a prístupy vo vedeckovýskumnej činnosti;
- f) odborné posudky alebo expertízy vykonáva s plnou zodpovednosťou, nestrannosťou, so zachovaním maximálnej objektivity;
- g) nepripúšťa konflikt záujmov, zaujatosť, účelové skresľovania ani ovplyvňovanie svojej osoby vonkajšími záujmami pri vykonávaní expertíznej a posudzovateľskej činnosti.

Čl. 5 Zverejňovanie výsledkov a duševné vlastníctvo

Vysokoškolský učiteľ, a výskumný pracovník :

- a) dbá na ochranu autorských práv a ostatných práv duševného vlastníctva;
- b) rešpektuje príslušné a medzinárodne uznávané publikačné pravidlá - autorstvo a spoluautorstvo vedeckej publikácie, vrátane spoluautorského a študentského podielu - pre prezentovanie a publikovanie výsledkov vzdelávacej, vedeckovýskumnej činnosti a umeleckej činnosti; nepublikuje eticky pochybným spôsobom, neprivlastňuje si výsledky práce druhých;
- c) korektne a správne cituje podľa medzinárodne uznávaných pravidiel pre citovanie použitých informačných zdrojov;
- d) netoleruje vytváranie prekážok v publikovaní výsledkov vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti;
- e) netoleruje podvody, falšovanie a plagiátorstvo vo vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti a vo zverejnení a publikovaní jej výsledkov;
- f) prijíma povinnosť zverejňovať výsledky vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti získané za podpory finančných prostriedkov z verejných zdrojov za podmienok obvyklých v danom odbore;
- g) rešpektuje všeobecne uznávané etické pravidlá pre aplikovanie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti do praxe a pre prenos technológií;
- h) neposkytuje výsledky vzdelávacej, vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti získané na akademickej pôde UK a PriF UK tretím osobám za cieľom získania osobného prospechu alebo znevýhodnenia UK a PriF UK.

Čl. 6 Projekty a granty

Vysokoškolský učiteľ a výskumný pracovník:

- a) uplatňuje korektné a legálne postupy pri získavaní externých grantov a internej finančnej podpory v plánovaní vzdelávacích, vedeckovýskumných a umeleckých projektov;
- b) predchádza skutočnému alebo potenciálnemu konfliktu záujmov pri získavaní finančnej podpory súvisiacej so vzdelávacou a vedeckovýskumnou a umeleckou činnosťou;
- c) efektívne využíva finančné prostriedky a personálne zdroje, vytvára a presadzuje transparentné pravidlá ich využívania.

IV. oddiel Aplikácia Etického kódexu

Čl. 7 Porušenie Etického kódexu

- (1) Prerokovanie prípadov porušenia Etického kódexu prebieha štandardným organizačným postupom cestou príslušných nadriadených zamestnancov, resp. cestou príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej rade PriF UK v ktorejkoľvek fáze konania.
- (2) Prípady porušenia Etického kódexu PriF UK môžu byť posúdené ako porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov, prípadne ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.

Čl. 8 Etická rada PriF UK

- (1) Porušením Etického kódexu PriF UK alebo porušením všeobecných morálnych princípov sa zaoberá nezávislá Etická rada PriF UK.
- (2) Etická rada PriF UK je stálym poradným orgánom dekana. Predsedu a členov rady vymenováva dekan PriF UK. K prerokovaniu konkrétneho prípadu môže dekan vymenovať ďalších členov Etickej komisie PriF UK.
- (3) Podrobnosti o Etickej rade PriF UK a prijímaní podnetov upravuje Rokovací poriadok Etickej rady PriF UK, ktorý vydáva dekan PriF UK ako smernicu.

Čl. 9 Záverečné ustanovenia

Tento Etický kódex PriF UK nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpísania.

V Bratislave dňa 9. septembra 2020

prof. RNDr. Peter Fedor, PhD.
dekan PriF UK